

Erhvervspolitisk program

Dansk erhvervsliv skal sikre
det danske velfærdssamfunds
fremtid

Radikale Venstres Hovedbestyrelse
Januar 2024

radikale **B**

Indholdsoversigt

Generelle principper side 3

Universelle rammebetingelser sikrer dansk værdiskabelse

Radikale Venstre vil skabe et bæredygtigt dynamisk erhvervsliv

Danmark har brug for små og store virksomheder

Iværksætter og virkelyst skaber dynamik i erhvervslivet

Styrk privat og offentligt samspil

Vi skal sikre kvalificeret arbejdskraft til erhvervslivet

Infrastruktur er grundlaget for erhvervsudvikling

Erhvervslivet skal bidrage til fællesskabet

Radikale Venstre vil styrke det internationale samarbejde

Konkrete forslag side 7

Vi har brug for små og store virksomheder

Iværksætter og virkelyst skaber dynamik i erhvervslivet

Ekstern kapital til iværksættere

Forbedring af skatteforhold for nystartede virksomheder

Styrk privat og offentligt samspil

Vi skal sikre kvalificeret arbejdskraft til erhvervslivet

Vi vil styrke det internationale samarbejde

*Vedtaget af Radikale Venstres Hovedbestyrelse 27. januar 2024.
Dette program har en varighed af 5 år.*

Generelle principper

Radikale Venstre er et socialliberalt parti, der vil give hvert enkelt individ de bedste muligheder for at udfolde sine evner og interesser og derved opnå den ønskede livskvalitet samtidig med, at erhvervslivet bedst muligt kan understøtte en bæredygtig samfundsudvikling, herunder bidrage til verdensmålene.

Et sundt og bæredygtigt erhvervsliv er fundamentet for en robust samfundsøkonomi, som dels er forudsætningen for vores velfærdssamfund, dels gør det muligt at investere maksimalt i den grønne omstilling.

Universelle rammebetingelser sikrer dansk værdiskabelse

Radikale Venstre er et holdningsparti, der ikke varetager bestemte erhvervsinteresser, men ønsker at skabe de bedste rammebetingelser for alle virksomheder uanset størrelse.

Vi foretrækker konkurrencedygtige generelle erhvervsvilkår frem for særlige støtteordninger til specifikke brancher. Erhvervsfremme skal som hovedregel foregå ved at påvirke markedet gennem gode rammebetingelser. Vi støtter dog gerne nye teknologier – især dem der bidrager til den grønne omstilling – i deres udviklingsfase.

Med udgangspunkt i hensynet til klimaet, naturen, råstofanvendelse, folkesundheden og til medarbejderne skal rammebetingelserne understøtte:

- Værdiskabelse
- Bæredygtighed, herunder biodiversitet
- Omstilling til en mere grøn økonomi med fokus på regenerativ økonomi
- Innovation og teknologisk udvikling
- Iværksætteri

Der er andre hensyn end de kommercielle. Radikale Venstre mener, at især store virksomheder skal synliggøre deres aktiviteter vedrørende verdensmål, bæredygtighed og diversitet. Derfor støtter vi op om EU's forslag til direktiv om menneskerettigheder og miljømæssig due diligence i virksomheder, og at danske virksomheders aktiviteter i udlandet skal ske med hensyntagen til FN's vejledende principper for menneskerettigheder og erhvervsliv.

Radikale Venstre vil skabe et bæredygtigt dynamisk erhvervsliv

Et velfungerende marked er en grundpille i et frit samfund. Dog skal markedet løbende reguleres, så der skabes bæredygtig udvikling uden negative konsekvenser som forurening og social udnyttelse.

En aktiv konkurrencepolitik er nødvendig for at undgå, at dominerende virksomheder begrænser dynamikken eller den fri konkurrence til skade for forbrugerne.

Et særligt problem er opstået inden for informationsteknologien, hvor omkostningsstrukturen og netværkseffekter giver betydelige konkurrencefordele til enkelte meget store virksomheder, der har befæstet deres position gennem opkøb. Radikale Venstre mener, at fusionskontrollen skal skærpes betydeligt. Det gælder i Danmark og i resten af verden.

Dansk økonomi er præget af få store eksportvirksomheder. Disse virksomheder baserer sig i høj grad på viden om produkter, produktion, markeder og service, ofte baseret på forskning og udvikling. Vi mener, at rammebetingelserne understøttes også for disse virksomheder, fordi de har en betydelig værditilvækst og skaber beskæftigelse og værdi i andre virksomheder.

Radikale Venstre mener, at Danmark skal gå foran med udvikling af den regenerative økonomi. Der skal fokus på genanvendelse både i design af produkter og services, i mulighederne for reparation og i tilrettelæggelsen af forsyningskæder.

Danmark har brug for små og store virksomheder

Et dynamisk erhvervsliv kræver virksomheder af alle størrelser for at betjene komplekse forbrugermarkeder og for at fremme specialisering. Samspillet mellem store og små virksomheder er essentielt, fordi SMV'er fungerer som underleverandører og servicepartnere og mange af dem bidrager med specialiseret viden.

De mange varianter af SMV'er skal alle kunne rummes i det danske erhvervsliv. Der kan være tale om enkeltmandsvirksomheder (frie agenter) eller mikrovirksomheder med få ansatte. Eller det kan være virksomheder med op til et par hundrede ansatte.

Iværksætter og virkelyst skaber dynamik i erhvervslivet

Iværksættervirksomheder spiller en central rolle i at øge dynamikken i dansk erhvervsliv ved at styrke konkurrenceevnen og erstatte virksomheder, der går konkurs. Radikale Venstre ønsker at øge dynamikken ved at skabe flere danske vækstvirksomheder. Risikovillig kapital og adgang til kvalificeret arbejdskraft er gennemgående udfordringer.

Radikale Venstre mener, at det skal være lettere at starte, drive og skalere virksomheder. Dette kræver optimale rammevilkår og lettere adgang til eksterne kapital.

Det skal være lettere at investere i fremtidens vækstiværksættere. Vi ønsker en lempelse af kapitalkravet i ApS, bedre muligheder for crowd funding og for venture finansiering. Samtidig skal det sikres, at alle uanset køn, race, religion og etnicitet har lige adgang til kapital. Desuden skal der åbnes muligheder for at udskyde skat på forskellig vis i nystartede virksomheder.

Styrk privat og offentligt samspil

Radikale Venstre mener, at en dynamisk privat sektor og en effektiv offentlig sektor ikke er modsætninger, men forudsætninger for hinanden. Vi støtter udlicitering, privatisering og partnerskaber mellem det offentlige, virksomhederne og civilsamfundet, når det kan give mere frihed, flere valgmuligheder og bedre løsninger for både den enkelte borger og for samfundet som helhed.

Private selskaber, som enten driver kritisk infrastruktur eller driver virksomhed med store og åbenlyse risici for miljøet, skal stille finansiel sikkerhed for, at infrastrukturen kan drives videre i en rimelig periode, eller forurening kan udbedres, hvis selskabet selv må opgive.

Især i en situation med mangel på arbejdskraft vil private virksomheder være nødvendige inden for traditionelle velfærdsområder. Det skal være legitimt, at private virksomheder på disse områder giver overskud.

Offentlig regulering skal støtte erhvervslivets udvikling, være enkel at administrere og sikre høj retssikkerhed.

Vi skal have den bedste erhvervsservice fra stat, region og kommune. Kommunikationen skal være let forståelig for alle og kunne foregå digitalt. For dem, der har behov for hjælp til at få adgang til service og til indberetning, skal der være adgang til lettilgængelig hjælp i dialog med myndigheden, f.eks. via telefon eller chat.

Administrative byrder lægger beslag på et stort antal medarbejdere i de danske virksomheder, og bureaukratiet udgør dermed en bremse på væksten i Danmark. Særligt iværksættere og SMV'er bliver hårdt ramt. Vi mener, at både stat og kommune skal sætte konkrete og kvantificerbare mål for en reduktion i de administrative byrder og løbende følge op på om målene nås.

Danmark skal leve af udvikling og innovation til gavn for borgere og virksomheder. Offentlig forskning skal styrkes med fokus på grønne teknologier, Bio/Pharma, IT og AI uden det går ud over øvrige forskningsområder.

Vi skal sikre kvalificeret arbejdskraft til erhvervslivet

Veluddannede medarbejdere og gode uddannelsesmuligheder er afgørende for vækst og beskæftigelse i virksomhederne i Danmark. Det gælder både højtuddannede specialister, der driver udvikling og innovation, og de faglærte og professionsuddannede, der står for den daglige produktion og service. Ikke mindst inden for STEM-området.

Radikale Venstre vil sikre de rette kompetencer til erhvervslivet og bedre uddannelsesmuligheder for de unge. Viden er en afgørende konkurrenceparameter, og derfor vil Radikale Venstre investere mere i alle uddannelser.

Uddannelsessystemet skal på alle niveauer kunne levere de kompetencer, som erhvervslivet efterspørger, og der skal investeres i opkvalificering af ufaglærte. Flere uddannelsesmuligheder, bedre uddannelseskvalitet og fortsat økonomisk støtte til unge uanset social baggrund skal understøtte et stigende uddannelsesniveau og flere relevante kompetencer i arbejdsstyrken.

De videnstunge virksomheders rekrutteringsmuligheder og de unges uddannelsesmuligheder trues i disse år af nedskæringer på universitetsuddannelserne, der reducerer antallet af kandidater, betyder færre internationale studerende og afkorter uddannelserne. Samtidig efterspørger mange virksomheder også flere faglærte, men stagnerende søgning, højt frafald og mangel på praktikpladser er blandt barriererne for at øge antallet af erhvervsuddannede. Samlet kan uddannelsesforringelser og kompetencemangel betyde, at værdifulde talenter og højproduktive jobs flytter andre steder hen.

Det skal være let og enkelt at ansætte kompetente medarbejdere fra udlandet baseret på fælles regler og beskyttelse af såvel arbejdstageres og arbejdsgiveres rettigheder.

Radikale Venstre mener, at det skal gøres nemmere at tiltrække og fastholde nøglemedarbejdere for eksempel ved at gøre det nemmere at indføre forskellige aktieprogrammer.

Radikale Venstre mener, at der skal fokuseres på erhvervsuddannelserne, så en øget kvalitet kan bidrage til at en erhvervsuddannelse bliver et mere attraktivt førstevalg for flere. Desuden at der skal skabes incitament for virksomhederne til at oprette flere praktikpladser gennem et forpligtende samarbejde mellem skoler og virksomheder.

Et andet element er, at der skal fokuseres på erhvervsuddannelserne, så en øget kvalitet kan bidrage til at en erhvervsuddannelse bliver et mere attraktivt førstevalg for flere. Der skal skabes incitament for virksomhederne til at oprette flere praktikpladser gennem et forpligtende samarbejde mellem skoler og virksomheder.

Infrastruktur er grundlaget for erhvervsudvikling

En velfungerende infrastruktur er afgørende for samfundsudviklingen og den økonomiske udvikling, inklusive fysisk, digital og immateriel infrastruktur. Det offentlige skal sikre, men ikke nødvendigvis eje, infrastruktur i verdensklasse, der understøtter virksomhedernes aktiviteter. I tilfælde af naturlige monopoler kræves offentlig kontrol eller regulering for at undgå ineffektivitet og høje omkostninger.

Erhvervslivet skal bidrage til fællesskabet

Skat er det økonomiske bidrag til velfærdssamfundet og samtidig et dynamisk instrument til at forme det samfund, vi ønsker. Radikale Venstre ønsker høj beskatning af det, der forurener og skader og mindre skat på værdiskabende aktiviteter.

Radikale Venstre mener, at de forskellige erhverv skal beskattes efter ensartede principper og er derfor blandt andet imod den særskat, der blev pålagt den finansielle sektor.

I samme ånd skal tonnageskatten afskaffes, og rederierne pålægges selskabsskatten. Partiet er imod ubeskattet arv, og generationsskifteskatten for familieejede virksomheder skal derfor fastholdes på mindst 15 procent.

Især for iværksættere foreslår vi forbedringer som mulighed for skattefri hensættelser til nyansættelser i nystartede virksomheder, ændret beskatning af aktieavancer i de første år efter at aktier er noteret, nemmere værdiansættelse af unoterede aktier og bedre muligheder for at geninvestere overskud i virksomheden.

Radikale Venstre vil styrke det internationale samarbejde

For at fremme vækst og bekæmpe fattigdom arbejder Radikale Venstre for frihandel og for et regelbaseret internationalt samarbejde og de internationale institutioner, der herigennem sikrer multilateral handel og investering.

Vi ønsker samtidig at koble EU's økonomiske styrke mere direkte til egne geopolitiske interesser, dels ved at bruge erhvervsprogrammer til at styrke EU's konkurrenceevne, dels ved at styrke EU's indre marked.

Danmark skal via initiativer i EU:

- Sikre en aktivistisk konkurrencepolitik, der nedbryder monopoler
- Fremme det internationale samarbejde, der forhindrer skattesnyd, hvidvask og korruption.

Vi støtter øgede EU-beføjelser til at fastsætte regler og minimumssatser for selskabsskat for at forhindre overskudsflytning til lavbeskattede lande.

Konkrete forslag

Danske virksomheder skal hurtigst muligt efterleve EU's kommende direktiv om menneskerettigheder og miljømæssig due diligence og FN's 2023 retningslinjer for multinationale virksomheder vedrørende menneskerettigheder og ILO-konventionerne om arbejdstagerrettigheder.

Vi har brug for små og store virksomheder

Radikale Venstre ønsker at fremme iværksætteri og virkelyst ved at gøre det administrativt lettere at drive små virksomheder. For nogle iværksættere kan administrative opgaver være en hæmsko for driften af virksomheden. Vi skal have en målrettet indsats mod overflødige regler og bureaukrati, der rammer små virksomheder.

Derfor vil vi arbejde for:

- At der for alle nye administrative krav overvejes forsimplinger for de mindste virksomheder.
- At historisk bestemte tidsfrister gøres mere fleksible
- At tilgængeligheden af offentlige it-systemerne er tilstrækkelig, og at små virksomheder kan få den support, som de har brug for.
- At der ydes konkret hjælp til nye virksomheder.
- At tilskud til kollektiv eksportfremme bør målrettes små- og mellemstore eksportører, så store danske virksomheder ikke modtager finansiel støtte, som de ikke har behov for. Der bør desuden udvikles tilpassede eksportforløb, rettet mod virksomheder af forskellig størrelse, så de bedst muligt imødekommer deres behov for tilskud på det stadi de er i eksporten.
- At alle erhvervsstøtteordninger evalueres hvert 5. år for at sikre, at de har den rette strategiske retning og risikoprofil.

Radikale Venstre vil gøre det nemmere for ejere af personligt ejede virksomheder at tilegne sig nye kompetencer gennem videreuddannelse ved at gøre videreuddannelse fradragsberettiget på linje med efteruddannelse af medarbejdere, herunder direktøren i et ApS. Videreuddannelse er relevant, hvis en virksomhedsejer ønsker at udvide sine kompetencer i for eksempel ledelse, andre brancher eller den grønne omstilling.

Selvstændige på fuldtidsbarsel skal have lov til at arbejde op til fem timer om måneden.

Radikale Venstre ønsker ikke, at en bestemt virksomhedsform eller ejerskab har bedre eller ringere vilkår end andre. Demokratiske virksomheder skal ikke være særskilt regulerede, men skal i videst muligt omfang ligestilles med andre virksomhedsformer vedrørende offentlige tilskud og ved, at eksisterende hindringer for etablering og drift ophæves. Forslagene fra 2022 fra Folketingets ekspertarbejdsgruppe, der

skulle gøre det nemmere at stifte og drive demokratiske virksomheder, skal hurtigst muligt omsættes til lov.

Iværksætter og virkelyst skaber dynamik i erhvervslivet

Radikale Venstre støtter regeringens forslag om, at alle iværksættere skal have ret til en erhvervskonto, medmindre der forelægges en individuel, saglig og skriftlig begrundelse for afslag.

Ekstern kapital til iværksættere

Radikale Venstre vil understøtte mulighederne for investeringscrowdfunding, så iværksættere får bedre mulighed for at rejse risikovillig kapital, blandt andet ved at ændre selskabslovens § 1 stk. 3. Især vil ordningen kunne finansiere projekter, der i dag er vanskelige at finansiere for eksempel samfundsnyttige investeringer og i øvrigt uortodokse projekter.

Det skal gøres lettere at starte en mikrovirksomhed. Derfor skal kapitalkravet for at oprette et anpartsselskab (ApS) sænkes. Det bør ledsages af en skærpet offentlig kontrol og vejledning, så der tages hånd om de virksomheder, der bevidst forsøger at svindle.

Der skal udarbejdes en skematisk værdiansættelse af unoterede aktier, anparter, optioner og warranter for iværksættervirksomheder, der blandt andet tager hensyn til usikkerhed og mangel på likviditet. Ordningen skal sikre retssikkerheden over for skattemyndighederne. Forslaget vil gøre det lettere og mere gennemskueligt at belønne nøglemedarbejdere i iværksættervirksomheder.

Radikale Venstre ønsker at give et stærkt incitament til at øge investeringer i unoterede virksomheder og dermed fremskaffe den nødvendige kapital for fremtidig vækst. Derfor skal det være muligt at få fradrag i skattepligtig indkomst for tab på investeringer i unoterede anparter, der er anskaffet inden for de første 5 år af selskabets levetid. Der skal etableres de nødvendige foranstaltninger for at undgå misbrug.

Forbedring af skatteforhold for nystartede virksomheder

Bedre skatteforhold vil give mulighed for at virksomheden selv kan genere kapital og styrke selskabets udvikling. Forslagene indebærer en risiko for misbrug, så der skal etableres regler herimod.

I de først 5 år af en virksomheds levetid skal det være muligt at foretage skattemæssige fradrag til hensættelser til nyansættelser. Virksomheden skal bruge hensættelserne inden for 3 år.

Radikale Venstre vil gøre det muligt at tildele mere end de nuværende 10% af årslønnen som medarbejderaktier individuelt. Herved får virksomheden bedre mulighed for at tiltrække nøglemedarbejdere. Aktierne beskattes som aktieavance på salgstidspunktet, men samtidig løber medarbejderen en risiko for at aktien falder i værdi.

Børsnotering af iværksættervirksomheder skal styrkes ved at ændre beskatning af fiktive aktieavancer. Derfor bør iværksættere og nøgleinvestorer kunne beslutte, om de vil beskattes efter lager- eller realisationsprincippet i de første 2-3 år, efter aktien

er noteret. De nuværende beskatningsregler betyder, at iværksættere med ejerandele ved børsnotering, skal betale lagerbeskatning af urealiserede gevinster fra den dag, virksomheden går på børsen. Forslaget vil gøre det mere attraktivt for investorer at investere i vækstvirksomheder, der har ambitioner om at gå på børsen, og for iværksættere at lade deres virksomhed børsnotere.

Danske mikrovirksomheder skal have mulighed for at vælge en særlig skatteordning, hvor de alene betaler selskabsskat af udloddet overskud, så de får bedre mulighed for at geninvestere overskud i virksomheden. Der skal udarbejdes årsregnskab og skatteregnskab.

For at gøre det attraktivt for små og mellemstore danske vækstvirksomheder at forske i ny viden, skal der kunne fradrages 130% af forsknings- og udviklingsudgifter op til 50 millioner kr. pr. virksomhed / koncern.

Nystartede virksomheder, der har meget forskning og udvikling, har især behov for kapital i de første år. Derfor ønsker Radikale Venstre at give mulighed for at virksomheder med underskud i de første 5 år af virksomhedens levetid kan modtage skattegodtgørelse for forsknings- og udviklingsudgifter (F&U) med 130% i stedet for 100 % som i dag.

Styrk privat og offentligt samspil

Radikale Venstre vil understøtte forskning og udvikling i privat regi gennem målrettede programmer.

Offentlige forskningsinvesteringer er afgørende for den frie og grundlagsskabende forskning. Den offentlige forskning er vigtig for at understøtter virksomhedernes mere anvendelsesorienterede forsknings- og udviklingsarbejde og kan på længere sigt bane vejen for helt nye erkendelser, idéer og løsninger. På den måde er den frie offentlig forskning vigtig for at skabe store teknologispring og forretningsmuligheder. Derfor er det også vigtigt for den private sektors langsigtede vækst i Danmark, at den frie offentlige forskning på alle områder styrkes på de danske universiteter. Radikale Venstre foreslår derfor, at de offentlige forskningsinvesteringer på sigt øges til 1,5 pct af BNP med vægt på de frie basismidler.

Offentlig forskning i grønne teknologier er spredt udover mange hovedområder. Der skal skabes en ny programstruktur, hvor det bliver lettere at sikre funding og fremdrift i grønne teknologier.

For at fremme konkurrencen og innovation ønsker Radikale Venstre, at gøre offentlige udbud mindre, medmindre det sagligt kan begrundes ikke at gøre det. Derved vil det være muligt for et mere bredt udsnit af virksomheder, hvad angår virksomhedsstørrelse, virksomhedstype mm. at byde på offentlige udbud.

Vi skal sikre kvalificeret arbejdskraft til erhvervslivet

Flere forlader arbejdsmarkedet end der kommer ind. Det betyder at der bliver mangel på arbejdskraft med de rette kvalifikationer - i den private såvel som den offentlige sektor. Mangel på arbejdskraft øger inflationen og udfordrer den økonomiske politik og er en af de mest betydningsfulde udfordringer Danmark står overfor.

Derfor skal der udarbejdes en samlet plan for fremskaffelse af arbejdskraft. Planen skal beskrive hvordan den nødvendige og kvalificerede arbejdskraft fremskaffes gennem uddannelse, øget arbejdsudbud, skattepolitik, opholds- og arbejdstilladelse og indvandring.

Som et første trin i denne plan indgår en tilbagerulning af afkorting og lukninger af universitetsuddannelser og den seneste SU-reform.

Radikale Venstre finder derfor behov for, at vi arbejder aktivt med tiltrækning af talent og arbejdskraft samt mere strategisk i forhold til områder, hvor manglen på arbejdskraft er størst og forventes at tiltage mest.

Vi vil arbejde for:

- At der laves bilaterale aftaler med lande, der har et overskud af veluddannet arbejdskraft med de kvalifikationer, Danmark har brug for.
- At der, så vidt retsforbeholdet tillader det, bakkes op om EU Kommissionens forslag til en ny talent- og færdighedspakke. Pakken gør det nemmere for ufaglærte og kortuddannede at få visum til EU.
- At der etableres flere engelsksprogede studietilbud på danske videregående uddannelser
- At forskerordningen bibeholdes.
- At aftalen om den nuværende "beløbsgrænse" forlænges udover 2025 og sænkes.
- At mulighederne for ophold og arbejdstilladelse for partnere forbedres.
- Alle ansættelser af udenlandske medarbejdere skal være på overenskomst-mæssige vilkår.

Der skal være en mere fleksibel adgang til vurdering af kvalifikationer for udenlandsk uddannede, især for autoriserede medarbejdere. Der skal være nemmere adgang til opkvalifikationsforløb.

Vi vil styrke det internationale samarbejde

Radikale Venstre vil styrke EU's digitale indre marked og herigennem øge konkurrencen for offentlige indkøb. Det offentlige kan styrke det digitale indre marked gennem øget grænseoverskridende digitalt indkøb. Besparelsespotentialer er betydeligt, da offentlige indkøb i EU er på omkring 2.000 milliarder euro.

Den digitale handel i EU er overvejende lokal. Der er stadigvæk forhindringer for grænseoverskridende handel for eksempel manglende fælles forbrugerbeskyttelse og klagehåndtering. Der skal være gensidig godkendelse af digital signatur og registrering af digital virksomhed. Radikale Venstre ønsker at gøre det nemmere for forbrugere og virksomheder at handle indenfor EU.

For virksomheder, der leverer digitale ydelser, er der stort set ingen sammenhæng mellem omkostninger og ydelser og derfor kan de placere overskuddet stort set hvor selskabet ønsker at blive beskattet og derved undgå skattebetaling overhovedet. Radikale Venstre vil arbejde på at indføre en fair beskatning af virksomheder med

grænseoverskridende digitale ydelser, så skatteprovenuet bliver fordelt i forhold til omsætningen i de enkelte lande. Danmark skal være proaktiv for at få en sådan aftale igennem EU.

8. oktober 2021 indgik næsten 140 lande en historisk aftale om en international skattereform med en minimumssats på 15% for de største internationale virksomheder - med en omsætning på mindst 750 millioner euro. EU har gennemført et direktiv herom. Radikale Venstre ønsker, gennem internationale aftaler, at udvide antallet af virksomheder ved at sænke grænsen. Danmark skal være mere proaktiv i EU herom.

radikale **B**